כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת תצוה ■ "שבת זכור" ■ ו' אדר ה'תשע"ה ■ 25.02.2015 ■ גליון מס' 315

תפוצה לכל קהילות ישראל

החומרה בלפגוע בחברו בימים אלו

/ הרה"ג רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן

מתוך שיחה שנאמרה בישיבת פוניבז' לצעירים

והנה ימים אלו הם ימים גדולים מאד, דהימים שהיו בהם ניסים לישראל הם ימי רחמים המסוגלים מאד לעליה, וכלל ישראל התעלו בזמן הזה. ואמרו בשבת (פח, א) שבימי אחשורוש חזרו וקיבלו את התורה ברצון, שהי' כזה התעוררות גדולה, וזה זכות גדול מאד, ולכך ככל כמה שמתחזקים בימים אלו בתורה בתפילה וביר"ש ומתגברים בעניני המידות זוכים לעליה גדולה.

לח במשנתם

ומצד שני תמיד דוקא בזמנים כאלו היצר שם כל כוחו שיעשו להיפך, וממילא יוצא שח"ו רוצים לפגוע באנשים, דיש לפעמים איזה ריב עם אחר, אבל דוקא בזמן הזה צריך לעבוד על עצמו, ולהתחזק ולא לחשוב שיגדל מדברי ליצנות, דמזה גודלים ח"ו קוצים וברקנים ולא דברים טובים, ואדרבה בזמן אפשר לעלות ברוחניות צריך להטיב עם חבריו, בכדי שיהא אהבה ואחוה בין איש לרעהו, ולהתחזק באמונה בה'.

וצריכים לראות דבזמן שיש הקדושה שלא יצא ח"ו להיפך ולא לתת לרמות את עצמו, היצר מוצא הזדמנות לרמות האנשים, שהרי זה זמן שצריך לשמוח, אבל זה צריך להיות שמחה של מצוה, ולא שמחה שתביא לידי קטטות לה"ר ורכילות, ושאר דברים הנובעים ממדות רעות.

וצריך לשים לב שלא להיות נתון תחת השפעת היצר, דבזמנים אלו שיש הקדושה, יש הטומאה רח"ל, והיצר עושה כל המאמצים להפיל האדם, ולדאבוננו אם לא שמים לב מאד אז היצר מצליח, תמיד הוא מרוויח ויוצא וידו על העליונה, וע"י זהירות בכל העניינים הרוחניים יעזרנו ה'. ■

כתבוני לדורות

/ הרב יעקב הלוי פילבר

כששלחה אסתר לחכמים אחר נס פורים ובקשה מהם: "כתבוני לדורות" (מגילה ז א) השיבו לה חכמים: "קנאה את מעוררת עלינו לבין האומות". תשובתם זו של חכמים היא לכאורה תמוהה, מאימתי אנו מצנזרים את כתבי הקודש רק מפני מה יאמרו הגויים? וגדולה מזו כתב הרמב"ם באגרת־תימן: "ומפני שייחד אותנו הבורא במצוותיו ובחוקותיו, והתבארה מעלתנו על זולתנו בכללותיו ובמשפטיו, שנאמר: 'ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים' קינאונו עובדי עבודה זרה כולם על דתנו קנאה גדולה". האם מפני קנאה זו היה עולה על הדעת למחוק או להסתיר את מעלתם התורנית של עם ישראל?!

את תשובת חכמים צריך להבין על רקע תקופתם, בתקופתה של אסתר עדיין לא נחתמו כתבי הקודש, ואסתר בקשה מחכמים שגם מגילתה תיכלל בכלל כתבי־הקודש שבספר התנ"ך.

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

שוויית חורף
מאז המצאת החשמל התייתרה הסיבה של הדלקת הנרות נרות בשל שלום-בית...
המשך בעמ' 2

סיפור לשבת

אע"פ שמצות משלוח מנות מדרבנן, רמז יש בה...
מעשה שהיה בזמנו של הגאון כמוהר"ר סלימאן אלקארה זצוק"ל, ראב"ד עיר צנעא וכל אגפיה...

משלוח מנות למנשה המוזר
דפיקות בדלת. "פורים שמח!" השכנה נכנסת עם משלוח מנות ביד. במטבח רעות כבר מחכה עם נייר צלופן...
המשך בעמ' 3

שביבים

- ואתה תצוה, ואתה הקרב, ואתה תדבר
- שבת זכור
- "צרות רבות בעוה"ז"
- שנאת ישראל קיימת תמיד
- פורים של הגרי"י סלנטר
- עמך במחיצתך
- נעשה ונשמע בשנית

המשך בעמ' 5

ולחכמים היתה אמת-מידה מה יש לכלול ומה אין לכלול בכתבי הקודש: "הרבה נביאים עמדו לישראל כפלים כיוצאי מצרים, אלא נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה, ושלא הוצרכה לא נכתבה" (מגילה יד א) ועל כך נחלקו אסתר וחכמים, אליבא דחכמים - וחכמתו של האדם היא פרי נסיון העבר - סיפור המגילה אינו בכלל 'נבואה שהוצרכה לדורות', מפני שעד הופעתו של המן לא היה תקדים של נסיון השמדת העם היהודי, אמנם ההיסטוריה היהודית ידעה בעבר שעבוד וצרות וגאולה מהם, כמו שעבוד מצרים והיציאה ממנה, ארבעים שנות המדבר, כיבוש כנען וההתנחלות בימי יהושע והשופטים, תקופת המלכים וארבע מאות ועשר שנות הבית הראשון עד חורבנו, אבל בכל הצרות עד אז לא הייתה סכנה של השמדת העם..

כמו כן בכל התקופה הזו עד חורבן הבית לא ידע עם ישראל גלות, ומרדכי ואסתר חיו שנים ספורות אחר החורבן, והמציאות הגלותית טרם חדרה לתודעתו של עם־ישראל, ובודאי שמזימת ההשמדה של המן היתה לדידם, מתוך הניסיון ההיסטורי, אירוע חריג בתולדה האנושית, אפיזודה חולפת, שאינה עתידה לחזור על עצמה. ועל כן לפי נסיונם של החכמים אין לכלול אותה בכתבי הקודש. אמנם ידעו חכמים שתולדות העם עד כה היו רצופים בהתנכלויות וניסיונות פגיעה בעם, כמו נמרוד, עשו, לבן, פרעה, עמלק ושאר שונאי ישראל שביקשו לפגוע בעם ישראל, אבל שיא הגזירות עד כה היתה גזירת פרעה: "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו", שזה גזירת השמדה של רק חלק מהעם כולו, אבל גזירה 'מטורפת' כמו "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד", גזירה כזו לא העיז עד כה לעשות שום גוי שונא ישראל, ועל כן לדעת חכמים אירועי המגילה אינם ריליונטים מפני שלא יחזור על עצמו, ולכן אין בהם צורך לדורות ואין לכתוב אותם לדורות.

ואילו אסתר שהיתה אחת משבע נביאות שנתנבאו לישראל (מגילה שם) והנבואה אינה פרי המציאות הניסיונית של העבר אלא צופה מעבר למגבלות הזמן והמקום, היא צפתה ברוח הקודש שהאירוע של המגילה אינו לצערנו אירוע חד פעמי שהיה ולא יחזור על עצמו, אלא אדרבא הוא עתיד לחזור על

עצמו בהיסטוריה של העם, אסתר בנבואתה היתה מודעת כי צפויה לעם־ישראל גלות ממושכת במדבר העמים, גלות שאת סופה אין לראות באופק. בגלות זו יהיה עם־ישראל דומה לאדם הטובע בלב ים, במים שאין להם סוף, והוא זקוק לקרש הצלה שיצילהו מטביעה ואבדון, גם אם אינו יודע לאן זרמי מצוקת העתים סוחפים אותו. קרש הצלה זה לדעת אסתר תהיה 'מגילת אסתר' עם כל הכתוב בה, שתלמד את ישראל שאפילו אם יגיע ישראל בגלותו למצב של 'להשמיד ולהרוג', והאור אינו נראה בקצה המנהרה הגלותית, גם אז אין להתייאש כי הגזירה יכולה להתהפך תוך לילה אחד. ואכן "ונהפוך הוא" הוא המסר העיקרי של המגילה, ואם כך אין לך בתולדות ישראל נבואה שכל כך הוצרכה לדורות כמו 'מגילת אסתר'. ואכן לבסוף קבלו חכמים את דעתה של אסתר וכללו את המגילה בכלל כתבי הקודש.

מגילת אסתר היא מגילה של גלות, כל כולה מתרחשת בחוצה לארץ. עד לחורבן הבית הראשון היה עם־ישראל בן־חורין בארצו, אמנם מפעם לפעם הוא נלחם כנגד כוחות גדולים ממנו, אך לא בידיים כבולות מאחורי גבו. גם התבוסה האחרונה, ששיאה היה חורבן הבית לא שברה את רוחו של העם, באשר היתה לו הבטחה נבואית כי ככלות שבעים שנה יחזור העם לארצו. והנה לפתע מבלי ידיעה מוקדמת מוצא העם את עצמו כצאן לטבח יובל, הוא ניצב מול גזירה שאינו יכול להתגונן מפניה ולעמוד על נפשו - האם צפוי עם־ישראל גם בעתיד לעמוד חסר אונים מול גורל ההיסטורי כזה? מול דילמה זו עמדו אנשי 'כנסת הגדולה' שחיו באותה תקופה והם נתנו לה תשובה: "למה נקרא שמם 'אנשי כנסת הגדולה'? - שהחזירו עטרה ליושנה. בא ירמיה ואמר: גויים מקרקרים בהיכלו, איה נוראותיו?! . . . באו הם ואמרו: אדרבא! זו היא גבורת גבורתו, שכובש כעסו ונותן אורך אפים לרשעים, ואלו הן נוראותיו, שאלמלי מוראו של הקב"ה, היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין הגויים" (יומא סט ב).

ההתקיימות של ישראל בין הגויים אינו דבר המובן מאליו, אמנם אספסינוס התפעל בפני רבי יהושע על הכבשה העומדת בין שבעים זאבי האומות, אך רבי יהושע העמידו על סוד הדבר: "גדול הוא הרועה שמצילה ושומרה ושוברם לפניה" (תנחומא, תולדות) והסוד הזה נתגלה לעם־ישראל ב'מגילת אסתר' שנכתבה לדורות והיא שהנחילה לישראל את התודעה ש"בכל דור ודור קמים עלינו לכלותנו והקב"ה מצילנו מידם".

שו"ת חורף הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

אליסה בי מאשקלון שואלת: בילדותי, בבית הספר הסבירו לנו כי הסיבה להדלקת נרות שבת היא בשל שלום-בית, כדי שלא ילכו בחושך וייתקלו אחד בשני ויבואו לידי מריבה. אך, מאז המצאת החשמל התייתרה הסיבה של הדלקת הנרות נרות בשל שלום-בית, שהרי אור הנרות בטל לעומת נורות החשמל וממילא כבר מזמן אין בעיה של שלום בית?

תשובה: מצאנו ג' טעמים מדוע תיקנו את מצוות הדלקת נרות בערב שבת סמוך לשבת:

א) משום כבוד שבת[א].

ב) משום עונג שבת[ב].

ג) משום שלום בית שלא ייכשלו בעץ ואבן[ג].

ומשום כך גם כיום מצווים אנו לדאוג לכך שתהיה תאורה (של 'אש') בבית והטעמים האלו רלוונטיים בכל תקופה.

ולכן, אין מקום לומר שכיום כאשר יש תאורה של חשמל המצווה לא קיימת, שהרי כשם שבזמנים עברו הייתה תאורה של נרות בכל לילה מימות השבוע, ובערב שבת הדלקת התאורה הייתה הופכת למצווה, כך גם בימינו כאשר יש תאורה של חשמל, מצווים אנו להדליק את התאורה לכבוד השבת ובכך אנו מקיימים את המצווה[ד].

אך, יש מקום לשאול כי אילו באמת היינו מדליקים את נורות החשמל לכבוד שבת אזי היינו מקיימים את המצווה בכך, אבל כאשר נורות החשמל כבר דולקות בבית, וכעת אנו באים להדליק נרות (של שמן וכדומה) לכבוד שבת, יש להסתפק האם אנו מקיימים בכך

את המצווה, משום שאכן אור הנרות נבלע באור החשמל בבחינת 'שרגא בטיהרא מאי מהני' (נר בצהריים מה הוא מועיל?) ועוד יש לחשוש שהברכה שאנו מברכים היא ברכה לבטלה, במיוחד לדעת מרן השולחן ערוך[ה] הסובר שאם שתי נשים מדליקות נרות במקום אחד, האישה המדליקה אחרונה לא יכולה לברך, כי לא מקיימים את המצווה כשיש כבר אור דלוק.

ומשום כך יש מקפידים שבזמן שהאישה מדליקה את נרות השבת - נורות החשמל אינן דולקות, ורק לאחר שהאישה הדליקה את נרות השבת, מדליקים[ו] את נורות החשמל ובכך פותרים את החששות הנ"ל.

אמנם ודאי שאין המנהג הפשוט כך, וברוב בתי ישראל מדליקים נרות שבת אף לאחר שתאורת החשמל כבר דולקת מבעוד יום ומברכים את ברכת המצווה, ומצאנו בדברי הפוסקים כמה וכמה סברות ליישב כך, שאין כך חשש ברכה לבטלה, ומקיימים בכך את המצווה של הדלקת הנרות:

א) 'כבוד שבת' מתקיים ע"י הדלקת נרות במקום האכילה אף אם יש אור חשמל מרובה, וכמו שמצינו בסעודות חשובות כגון בסעודת חתן וכלה שמדליקים נרות על השולחן אף שיש אור חשמל.[ז]

ב) אפשר לקיים את המצווה בכל תוספת של אור, אף תוספת כל שהיא שאינה מורגשת בחוש.[ח]

ג) פעמים שיש הפסקות חשמל, ואז אור הנרות הוא היחיד שנשאר.[ט]

ד) מכיוון שהנשים הנשואות מקפידות מאד על מצווה זו, נעשה זה כמנהג חשוב להוסיף נרות אלו לשם מצווה ולברך עליהם, כשם שמברכים על מנהג הדלקת נרות חנוכה בבית הכנסת.[י]

א - רש"י במסכת שבת דף כ"ה עמוד ב' ד"ה 'חובה',
ב - רמב"ם פרק ה' מהלכות שבת הלכה א'.
ג - גמרא מסכת שבת דף כ"ג עמוד ב'.
ד - וביתר ביאור: המצווה של הדלקת נרות היא לאו דווקא להדליק נרות, אלא כל תאורה שמוגדרת כ'אש' יכולה לשמש (לפי הרבה פוסקים ובתנאים מסוימים) כ'נרות שבת' ומכיוון שנורות חשמל הנדלקות ע"י חוט להט מוגדרות כ'אש' אפשר לקיים בהם את מצוות הדלקת הנרות, וההבדל בין היום לעבר, הוא רק באמצעי התאורה, אבל המצווה לעולם קיימת, וכל זה מבלי לדון בעצם השאלה אם 'בטל הטעם בטלה התקנה' או לא.
ה - שו"ע או"ח סימן רס"ג סעיף ח'.
ו - לדעת הרמ"א שאישה מקבלת שבת בהדלקתה, צריך שמישהו אחר מבני הבית ידליק את נורות החשמל, או שהאישה עצמה תדליק את נורות החשמל (לצורך המצווה) קודם שהיא מברכת.
ז - שו"ת דברי יציב חלק או"ח סימן ק"כ.
ח - הגר"א וייס שליט"א בתשובה המופיעה בשיעור לפרשת בהעלותך תש"ע, וזה לדעת הרמ"א שאפשר לברך על תוספת אורה, ועיי"ש עוד בסוף התשובה במה שכתב שגם לדעת השו"ע י"ל דהוא דווקא אם כבר יש אור מנרות שבת אחרים אבל אם האור מגיע מנרות שלא הודלקו לשם מצווה, אין זה בכלל 'תוספת אורה' ואפשר לברך על כך גם לדעת השו"ע, וכן כתב בשו"ת תפילה למשה חלק א' סימן ז'.
ט - שו"ת אג"מ או"ח ה' סימן כ', ויש לדון אם טעם זה שייך כיום שהפסקות החשמל אינם מצויות כל כך כמו בעבר.
י - הגרש"ז אוירבעך זצ"ל בשש"כ חלק ב' פרק מ"ג הערה קע"א.

סיפור לשבת

אע"פ שמצות משלוח מנות מדרבנן, רמז יש בה...

מעשה שהיה בזמנו של הגאון כמוהר"ר סלימאן אלקארה זצוק"ל, ראב"ד עיר צנעא וכל אגפיה. הוא היה מנהיג בעל שיעור קומה, שניהל את צאן מרעיתו בחכמה ובתבונה, באהבה ובחמלה. מחונן עניים, שופט בצדק דלים (ראה סערת תימן עמ' לא).

אחד מבני הקהילה, תלמיד חכם עני ומטופל בבני בית, הגיע לפורים וביתו ריקם. ביום פורים, לאחר תפלת שחרית וקריאת המגילה, חזר לביתו, ולרש אין אפילו ארוחת בקר להאכיל את בני ביתו. ישב בביתו משתומם כשעה, כיצד יקיים את מצוות היום.

בראותו את צער בני ביתו, יצא לרחובה של עיר לטייל ולהפיג צערו, תוך תקוה, אולי מן השמים ירחמוהו. עודנו מטייל תפוס במחשבות, והנה לנגד עיניו מנצנצת באור השמש מטבע נחשת קטנה, שערכה מועט. תר וחפש מה יקנה במטבע זו, ולבסוף קנה בה צנון. חזר לביתו, רחץ את הצנון, חתכו לחתיכות ומלחן במלח. הניחן בקערה יפה, אותה כיסה במטפחת חדשה, ושלחה ביד בתו לבית הראב"ד כמוהר"ר סלימאן אלקארה, כמשלוח מנות.

כשהגיעה הבת לבית הרב, אמרה לו: "קח נא את ברכתו של אבא למצות משלוח מנות". הרב הניח את הקערה כמות שהיא, וציוה לבני ביתו לתת לה קערה אחרת מלאה פירות וכל מיני מגדים. לאחר שהלכה, פתח הרב את הקערה, והנה היא מלאה צנון מליח. מיד הבין הרב, כי השולח דל ואביון הוא וביתו ריקם. הרב ציוה לבני ביתו לשלוח מיד לבית העני, קמח, בשר, יין וכל מיני מגדים. כמו כן, שלח אל כמה מגדולי העיר וציוה עליהם לתמוך באותו תלמיד חכם צנוע.

המשך בעמוד הבא...

משלוח מנות למנשה המוזר

/ מנדי קמינקר*

דפיקות בדלת. "פורים שמח!" השכנה נכנסת עם משלוח מנות ביד. במטבח רעות כבר מחכה עם נייר צלופן, אריזות יפות וכרטיסים מאויירים בליצנים צבעוניים. את הממתקים היא מחלקת באריזות שונות שיועברו הלאה. בשעות אחר הצהריים המאוחרות היא סוף סוף יכלה לחייך. הבית היה ריק מכל שריד של ממתק. רשימת משלוחי המנות הייתה מחוקה; כל מי שהיה צריך לקבל קיבל. כל משלוח מנות שהגיע פורק והועבר הלאה. רק שתי חפיסות קטנות של בונבוניירה נשארו בצד, אחת בשביל הילדים ואחת בשביל ההורים.

סעודת פורים החגיגית התבשלה בסירים והדיפה ריח ניחוח, כשלפתע היא שמעה דפיקות בדלת. מי זה יכול להיות? "שלום, הו, איזה יופי, תודה שבאתם, רק רגע אני כבר חוזרת..." היא רצה למטבח, אמרה שלום לבונבוניירות ואילתרה משהו ברגע האחרון. משפחת ברשת! מי היה מאמין שהם בכלל יופיעו. היא הייתה בטוחה שהם נסעו לבקר את הסבא והסבתא. טוב, כנראה שלא. אבל עכשיו היא נשארה עם משלוח מנות ענק עם כל הממתקים מהם היא חששה כל כך: עוגיות מתפוררות, שקית מלאה בסוכריות טופי, נשנושים. אוי ואבוי! מה עושים עכשיו?

"רונן, אתה יכול לבוא לכאן רגע?" "מצטער אני עסוק." "זה דחוף! ממש דחוף. בבקשה תבוא למטבח." רונן נכנס. מבט אחד על השולחן והוא כבר הבין. "משלוח מנות מיותר, אה?"

"כן. אבל אנחנו חייבים להוציא אותו מהבית." "זה רק משלוח מנות אחד" הוא התחיל לומר אבל היא קטעה אותו. "אחד? זה מספיק לשלושים משפחות. אנחנו לא יכולים להשאיר אותו בבית. אתה יכול אולי לחשוב מה אפשר לעשות איתו?" "אהממם. בואי נחשוב ביחד. לכל השכנים כבר נתנו, המורים גם קיבלו, בת דודה שלך גם הייתה ברשימה. מי עוד נשאר? אף אחד."

"אז בוא ניתן למישהו שבכלל לא תיכננו לתת. מישהו שאנחנו לא רגילים לתת. מישהו כמו..." "כמו?"

"נו. תחשוב." "אני לא מצליח לחשוב על כלום. הראש שלי כבר כואב מרוב מחשבות." "עוד מעט נאכל את הסעודה, תשתה קצת 'לחיים' והראש יפסיק לכאוב. אבל אנחנו חייבים לתת את זה למישהו!" "מישהו, מישהו... יש לי רעיון עצום! מנשה המוזר! אני בטוח שמשפחת ברשת לא נתנה לו משלוח מנות. אני אעביר אותו בשלמותו. רק תסירי את הכרטיס ברכה שלהם ותצמידי כרטיס ברכה משלנו." "אתה גאון! אני מקווה שהוא בבית."

מנשה המוזר היה שכן שגר מעבר לכביש. אף אחד לא ידע מי היה הראשון שהעניק לו את השם מנשה המוזר, אבל כולם הסכימו שזה היה תואר שהלם אותו להפליא. הוא כמעט ולא דיבר, תמיד היה נראה קצת מוזנח, וגם מבקרים לא היו לו. הילדים לא חיבבו אותו והוא לא התייחס אליהם. היה נכנס ויוצא מהבניין בלי לעורר תשומת לב מיותרת, כשלפעמים ממלמל משהו לא ברור. גם רונן לא בדיוק הכיר אותו; מדי פעם היה נתקל בו בבוקר או בערב כשהוא חוזר מהעבודה, אבל לא יותר מכך. רונן ווידא שמשפחת ברשת כבר עזבה את המקום, לקח את משלוח המנות ועשה את דרכו אל הבניין ממול. הלב שלו דפק קצת מהר, אולי חשש מהמפגש עם מנשה המוזר. מי יודע כיצד הוא יגיב? האם הוא יצעק, יחייך או שוב ימלמל כמה מילים לא ברורות? הוא דפק בדלת. "מצטער, אין לי כסף בשבילכם" נשמע מבפנים קולו של מנשה המוזר. "מנשה... אההה... אני לא רוצה כסף" הוא גימגם. "זה אני, רונן, השכן מהבניין ממול." "רק רגע". הוא הרגיש כיצד מנשה מציץ בו מבפנים. אחרי דקה של דומיה הדלת נפתחה לרווחה. "צהריים טובים ופורים שמח. באתי לתת לך משלוח מנות לחג." "לי?" רונן הרגיש שפניו מסמיקות. הוא הינהן בראשו. "אתה הראשון שמביא לי משלוח מנות השנה." מנשה נענע את ראשו כאילו מנסה להיזכר במשהו. "בעצם, אני חושב שכבר חמש שנים לפחות לא קיבלתי משלוח מנות מאף אחד." רונן רצה להגיד שהוא מצטער, ושזה כל־כך לא נעים לו, ואולי שאר השכנים פשוט מתביישים כי הם לא מכירים אותו, ומהיום ואילך הוא ישתדל להיות יותר נחמד ואולי גם להזמין אותו לסעודת שבת, ו...אבל הוא לא אמר כלום. "ממש יפה מצידך" אמר מנשה המוזר, שפתאום לא נראה כל־כך מוזר. "אני מעריך את זה. תוכל להמתין כאן בבקשה?" דקה לאחר־מכן הופיע מנשה עם אריזה יפהפייה בה היו מפוזרים פירות טרופיים ובקבוק יין משובח. "זה בשבילך. הכנתי את זה אתמול בערב כדי שאם מישהו יבוא ויתן לי משלוח מנות, אוכל לתת לו בחזרה."

רונן רצה לבכות, אבל הוא עצר את עצמו. "אריזה ממש יפה. יש לך טעם טוב." "תודה, וחג פורים שמח גם לך" אמר מנשה כשהוא מחייך חיוך רחב וסוגר את הדלת.

* מתוך אתר בית חב"ד

שביבים / שאול שיף

ואתה תצוה, ואתה הקרב, ואתה תדבר

שלוש לשונות נאמרו בפרשה זו: ואתה תצוה, ואתה הקרב, ואתה תדבר. להמון העם שדברי הסבר ונימוקים הגיוניים אינם נהירים להם נאמר: "ואתה תצוה את בני ישראל". צו ופקודה שיש בהם משום יראת העונש. לחכמים ונבונים: ו"אתה תדבר אל כל חכמי לב" - דברי הסבר וטעם. לאהרן: "ואתה הקרב", המידה היותר עליונה, קירוב דעת וחברות.

(ר׳ משה חפץ)

שבת זכור

מובא בלוח דבר בעתו תשע"ה בשם "פוקד עקרים": "קיבלתי כי בעת שכלל ישראל קוראים פרשת מחיית עמלק עת רצון להתפלל על בנים, כי במחיית זרע עמלק בא ריבוי בזרע ישראל."

"צרות רבות בעוה"ז"

וסיפר לי אחד ממרביצי התורה שליט"א שעבר תלאות וצרות רבות, שיכל ב׳ בניו ונתגרשה ביתו וכו׳, שלא נדע לעולמים, ואמר לי כי יודע בנפשו, שכל זאת באה לו על אשר בצעירותו ביום הפורים שימש בתפקיד ה׳פורים רב׳ בישיבתו, והיו כמה וכמה שנפגעו על ידו, ד׳ יצילנו, והוא רחום יכפר עוון.

(מפי המגיד רבי יעקב גלינסקי זצ"ל)

שנאת ישראל קיימת תמיד

משיחותיו של הגרי"ש אלישיב זצ"ל

כאשר כבר תלו את המן והרגו בניו כתוב (אסתר ח, ג): "ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפול לפני רגליו, ותבך ותתחנן לו להעביר את רעת המן האגגי ואת מחשבתו" - והלא כבר המן איננו, אולם 'מחשבת המן' נשארה והיא קיימת.

חושבים כי אחרי ששונא ישראל פלוני כבר נפל, שוב אין 'שאלת היהודים' קיימת. והנה שוב אותו הדבר, כי לא חשוב אם הוא נמצא במערב או במזרח, לא חשוב מה שמו; העיקר: רבי שמעון בר יוחאי אומר, הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב (ספרי במדבר סט) - הלכה היא לדורות!

וכיום אנו רואים עוד הפעם את גלי השנאה, את העננים השחורים המתחילים להתפשט על שמי עם ד׳ בגולה, אשר אין להם אפילו את היכולת להקהל ולעמד על נפשם, לצאת לרחובה של עיר ולזעוק את הזעקה גדולה ומרה.

פורים של הגריי"ז סלנטר

אומרים בשם הגאון מרן ר׳ ישראל סלנטר ז"ל, כי מה שנאמר, הא דחייב לבסומי עד דלא ידע וכו׳, אין פירושו שחייב להשתכר ואינו יוצא ידי המצוה אם לא נעשה שיכור מהיין, אלא עיקר המצוה היא רק לשתות יין ולהתבסם, אבל אינו נפטר אם כבר שתה ונתבסם, אלא מחויב עוד לחזור ולשתות, וככה נמשכת חיוב מצוה זו של משתה ושמחה כל יום פורים, ואינו נפטר ממנה עד שישתכר ולא ידע בין ארור המן וכו׳, שאז נפטר ממצוה זו, כדין שכור ושוטה שפטור ממצוה. ונמצא שהשיעור עד דלא ידע אינו שיעור בקיום המצוה, אלא הוא שיעור לענין לפטור מהמצוה.

מרן הגרי"ס זצ"ל היה שותה בפורים עד שהיה מבושם, כדעת החכם צבי (הובא בסידור בנו ר׳ יעקב עמדין) לקיים דברי הגמ׳ כפשוטו, התלמידים ניצלו את ההזדמנות וכשהגיע למצב של שכיבה היו עומדים סביב ומדובבים אותו לספר איך עבד על מידה זו ואיך על חברתה וכיוצ"ב, אע"פ שהזהירם שלא יבקשו ממנו דבר שכשיעשנה יתחרט אח"כ, מ"מ זה היה הזמן שהיו שומעים ממנו דברים רמים ונשגבים שמעולם לא שמעו, פעם אחת אף הראה בידיו על התלמידים ואמר: "כולך יפה רעיתי" ואח"כ הראה בידו על ר׳ שמחה זיסל לבד ואמר "ומום אין בך".

ר׳ ישראל זללה"ה היה רגיל להיות בפורים שיכור כשכרותו של לוט ממש, ובמצב זה היה אומר כל היום בלי הרף חידושים בחריפות וגאונות להפליא בכל הש"ס.

קרה ונזדמן גדול בתורה למעמד זה, שר׳ ישראל היה מוטל שיכור ותלמידיו עמדו סביבו והאזינו לחידושיו בבחינת "כד ניים ושכיב רב אמר להדא שמעתתא", אמר הגדול הזה שהוא היה ירא לעצמו להגיע למצב כזה של שיכרות, כי מי יודע מה הוא היה יכול לומר אז.

באחד הפורימים מרן רבי ישראל סלנטר זצ"ל השתכר והיה מתחת לשולחן! וכשהיה במצב כזה, אז העיז תלמידו רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל לבקש ממנו ברכה, וביקש ברכה שיהיה לו את הראש של השאגת אריה, והלב של בעל יסוד ושורש העבודה, והמדות של רבי ישראל סלנטר, ענה לו הגרי"ס "דו נפתלי מיט דיין קאפ מיט דיין לב, מיט דיין שכל" אתה נפתלי, עם הראש שלך!

והלב שלך! והמוח שלך!

ביאר המשגיח רבי נתן את דברי הגרי"ס : כל אדם יש לו שליחות שהקב"ה נתן לו בעולם הזה! וזה תפקידו המיוחד לו ולא יותר. והביא לשון רבנו יונה (שער ב, כא) ומי שחננו ה׳ יתברך דעה, ישיב אל לבו כי השי"ת "שלחו" בעוה"ז, לשמור משמרתו ותורותיו וחוקותיו ומצותיו, ולא יפקח עיניו "זולתי על אודות שליחותו" ולקץ הימים אם עשה שליחותו באמונה, ישוב ובא ברינה ושמחת עולם על ראשו, כעבד אשר שלחו" כו׳.

עמך במחיצתך

שנה אחת בפורים היה בחור שהשתכר מאוד, ובשכרותו ניגש לחפץ חיים וביקש ממנו הבטחה שהוא יהיה עמו לעולם הבא, החפץ חיים שתק ולא הגיב כלום. הסובבים ניסו להרחיקו אבל הוא בשלו, עד שהחפץ חיים פנה אליו ואמר לו, אם תקבל על עצמך מהיום והלאה שלא לספר ולקבל לשה"ר תהיה עמי במחיצתי, באותו רגע, אותו בחור נתפכח משכרותו, והתבונן בענין, ואמר

לח"ח, אני לא יכול לקבל על עצמי, אמר החפץ חיים בכאב, יהודי זה עמד בשערי האושר ולא נכנס! ומיד ציוה להרחיקו.

נעשה ונשמע בשנית

כותב הרה"ג ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א: "שמעתי מידידי הגה"צ רבי פנחס שיינברגר שליט"א:

א) מגילת אסתר פרק ט' פסוק כ"ג: "וקבל היהודים את אשר החלו לעשות" י"ל דהנה ידוע שבפורים קיבלו היהודים עוד הפעם את התורה ומאהבה, וזה הפירוש "וקבל היהודים את אשר החלו לעשות" כלומר החלו מלשון תחילה, לעשות מלשון נעשה, ששוב הקדימו נעשה לנשמע.

ב) פרק י' פסוק א': "וישם המלך אחשורש מס על הארץ ואיי הים". ויש להבין איזה שייכות יש לפסוק זה במקום הזה? וי"ל שהמן הרשע הבטיח לאחשורוש שלאחר ביצוע הגזירה הנוראה ר"ל להרוג ולאבד את כל היהודים, אזי יכנס לאוצר המלך כל רכושם הגדול של היהודים שבוודאי היו בהם עשירים גדולים. ועל סמך זה ככל הנראה בזבז המלך כספים רבים על משתאות והוללות וכדו', והנה כאשר התבטלה הגזירה בחסדי שמים, נהיה גרעון גדול באוצר המלך, לכן היה חייב להעלות את המיסים ולחפש הכנסות חדשות".

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל: gilwein26@012.net.il

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדואייל: besod@013net.net